کۆجیتۆی جەلال تاڵەبانی

سەلاح جەلال

شیعر

2018

ناوی کتێب : کۆجیتۆی جەلال تاڵەبانی

بابەت: ئەدەبی

نوسینی: سەلاّح جەلال

نەخشەسازی پەرتووك :کیکۆ دیزاین

چاپخانە : چاپخانەی دیلان (محمد علی)

تیراژ : 500 دانە

نۆبەتی چاپ: چاپی یەکەم

ساڵ و شوێنی چاپ: 2018– سلێمانی

*لەبەڕێوەبەرێتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی (1826) ی ساڵی 2018 ی پێدراوە لەبەرواری10/23.

1

ئەمە درەختێکی عەلیقەیە لەرۆح (...)

تۆفانی نوحە لەئەسرین!!

دوو زەریای خوێیە لە خوێن و گۆشت

چەقی زەویە لە چەوسانەوە

کۆتایی بوونە لەتەلیسمی ئەڤێنداری

هێمای دڵی بورکانی شەهیدە(..)

کوختی غاندیە لەلاپەڕەو کفن و مێژوو..

پەلکە زێڕینەی ماندێلایە لەیەکسانی

گەردەلولی شۆڕشگێڕی مام جەلالە

لەسیبریای خوێنی دەم (با) وە تیشك دەدات:

من بیر دەکەمەوە کەواتە من هەم (...)

***

لێرە دیکارت ئاسکیمۆی هاوینەی هەیە..

بیردەکاتەوە لەژێر درەختی گلگامش (...)

خوانی مەسیحی هالاۆی برسێتییە!

لەم دارستانی قفڵە مێژووە دەروازەکان کراوەن

تەنها دەرگای بوون داخراوە(..)!

لێرە سەفەری مەرگ نیشانەی گزنگە

کەوتنەخوارەوە ئاماژەی ئەستێرەیە!

جیهان لەم جوگرافیایەدا سڕاوەیە

مۆمەکان سێینەی من و تۆ و ئەوانن

کەکوژانەوە ئاگری نەمری دەگرنەوە

دەبنەوە بەمۆمی سولەیمان!!

***

لێرە گۆدۆیەك بانگەشەی خۆر دەکات (...)

گۆچانەکەی دەگرێتە مانگ!!

ماجەلانێك سێ گۆشە لەئاوا دەدۆزێتەوە

عیسایەك موعجیزەی نەخۆشی پێیە!

موسایەك زەریا خۆڵ ڕێژ دەکات!

پەلکە زێرینە ڕەنگاڵەی عیشقی کافرۆشییە..

وێنەیەك لەنازەمەنا فەزای گرتەوە

رێی سیبریای ئەتۆم دەبڕێت!

شەترەنجی پارتیزانی جەنگی گەردەلولە

خۆی و شەش پێشمەرگە و ئەسپێك

لەگەردەلولی وشكبوونەوەو برسێتیا

سرودی ئەی رەقیب دەڵێنەوە (..)

***

ئێستا سەدەی تەقینەوەی بورکانی گڕوگاڵە

مام جەلالە رەمزی ریشاڵی تەکنەلۆژیە

لەخۆڵەوە چیرۆکی ئادەمی هەڵگرتووەو

لەئاوەوە چەقۆی ئیسماعیل..

نەشتەری سەرملی ئەسپەکەی خستە ناو (**با**) (...)

پرۆمیسۆس و هۆمیرۆسی ژیانەوە!!

بوون بەشەترەنجی ئەفسانەیی شۆڕشگێڕی!!

***

چیا بوو بە ئەتۆمی خۆڕاگری (...)

ئەسپ سوارێك لەقەندیلەوە كەوتە ڕێ...

بەبای هەناسەوە گەیشتە تۆفان!!

دارستانی ڕۆحی تواوەی بەجێهێشت

ئەوە درەختی شەهیدە

چرۆی سەوزی دەركردووە!

هێڵی ئامازەی سڕاوەو كوژاوەیە!

مەزرای دۆشاوە خوێنی مێژووە

لقو چڵی بەهەناسەی مەرگ ئاوس

ڕەنگی وەك یەكیتی سەوز

رەگو ریشاڵی وەك شۆڕش

بەدەریای فرمێسك و خوێن تێكەڵ

بە(دابان قەندیل) ەوە وێنا دەبێت (..)

***

فەزا بە تابوتی شوشەییەوە ئاسمانی پۆشی (...)

دەرگای تونێلی رۆحی كردەوە

ئێستا ئاسمان نومایشتی یاری منو تۆو ئەوانە

ژیانەوەی سەربازی ون جیهانی گرت (...)

ئەسپی جەنگ رۆحی بە(تەڕوات) ەوە تێكەڵ بوو

كشمەلیكی سەرۆك كۆماری عێراقە!!!

***

شەترەنجەکە بەکۆمیدیای دانتی گۆڕا (...)

لەتونێلی بونەوە هەزاران بانگەشەی رەمزی

لەشوشەی فەزایا بریسکەیان دا:

مام جەلا ل کرایە سەرۆك کۆمار

ئاوێنەی بوون بەخۆرەوە تیشکیان گرت

بەبورکانی رۆمانی وێنەییەوە

لەخۆڵەمێشا جوگرافیای دەنوسێتەوە

من بیردەکەمەوە کەواتە من هەم (..)

***

ئێرە ناونیشانی جەنگێکە بیٚ سوپا (...)

گڵکۆی مێژوویەکە لەگەردەلول!!

کشتوکاڵی فەلسەفەی بیٚ زمانییە

تۆفانی پرسیارو گومانی ئەزەلییە

فۆتۆی دەنگی خەفەی (با) یە

شارا مێرولەی بورجی ئێڤیلی شۆڕشە

خاکو خۆڵی رەش سەوز دەکاتەوەو

شەپۆلی وێنەی ئەستێرە رەشە دەشواتەوە(..)

***

زەمەن ئاوێنەی سێینەی جاك لاکانە (...)

ئایندەو ئێستاو رابردوو هێلکەیەکە

ئاوێنەی شۆفێری گەردەلولێکی ناوەختەیە

بەتەوژمی تەکنە شۆڕشی مام جەلالەوە

شارای رەمزو ئاماژە تێکەڵدەبن

زمان لە تەنی فیزیایی پەرشدەبێت

شەتڵی مێشك بەرەگی مەرگەوە سەوز دەبن

ئەفسانەی بوون لەزەمەنی ناکاتەدا دەگەڕێنەوە

ئەسپێکی سینەمایی مێژووی گۆڕی (...)

بوو بەشەترەنجی تەکنەلۆژیای رۆح..

نیشتمانێك بەگەڵای بەڕوو تۆمارە

جێماوەی رۆحی جەستەی تواوەیە (..)

***

لەم نیشتمانە چاپخانەیەك نیە؟!

زمانی هەسارەیی دایك یاسایە

فەزای گۆچانێکی فەلسەفییە (...)

پوشۆ ئەستێی چاخی بەردینی گرتووە

بەبروسکەی زمانی فەزایی مام جەلال

بۆتە چیایەکی ئەتۆم (..)

***

ئەوە درەختی نیاندەرتاڵی نەمریە (...)

ئەوەیش جوتیاری ئێسکو رۆحە

مەزرای مۆرەغەی کوژاوە دەچێنێتەوە

هەسارەی بیرەوەری رەنگی هەڵگرت

وێنەو زمانی مێرووله دەشواتەوە

شیعر زمانی باڵندەی کێویە

بانگەشەی دوا فوی نەفخی ئەزەل دەکاتەوە (..)

***

ئێستا ئەم نیشتمانە چۆتە ئەو دیو نەبوون(...)!

شاری شوشەیی جەستەیە (...)

بۆتە شارای ئەزمونی فەلسەفەو بیرکاری

ئەوە کوختی گلگامشە لە ڕۆحی وون هەڵهاتووە

گیای نەمری لە گۆزەوە سەوز دەبێت

کراسی یوسف بەدرەختی یەعقوبییەوە موتوربە بوو

هەنگی مێژوو لەقەندیلا شارایان کرد!!

نەوەی سەرەتایی لەقۆزاخەوە دەترەکێن (..)

***

ئێرە دارستانی جەستەی تواوەی دەم بایە (...)

بەگەڵای ئەزەلی پڕ بۆتەوە!

درەختی گۆچانی فەیلەسوف زەوی پێوە

له دارستانی رۆحەوە مەڵۆی بوون دەکەن

جیهان لەنەخشەی هەتاییدا مۆمیا دەبێت!!

****

تونێلی ئەفسانەیی جەستە و رۆح کرایەوە (...)

تیشك لەکەردەلولی زەریایا دەشکێتەوە

قەندیل بەگۆڕستانی شوشەیی مۆم ریژ کرا

لێرە وەرگێڕی رۆح مام جەلالە

زمانی هەناسەی خنکاو وەردەگێڕیت

هەزاران میل کشتوکاڵی زمان کرا

گەڵای لۆگۆس بەمۆمیابونی رۆحەوە سەوز دەبێت (..)

***

2

گۆچانی فەلسەفە یۆتۆبیای فۆتۆنی بڕی (...)

گەیشتە زیندەخەوی ڕۆبۆتەوە (..)

لالەی کۆسارانی دەگرتە ڕۆح

بەرەنگاڵە ئێستای وەك ئەو کاتە پۆشی

تیشکی دەروون کەناڵی ڕاگەیاندن بوو

هەموو گوێیەك بەبانگەشەی (مامە) پڕ بوو

بەدەشتایی خومخانەی غوربەتا پەرشدەبێت

مورووی ئاودار نازەمەنی دەگرێتەوە (...)!!

***

فەلسەفەی بیٚ زمانی وێنەی (با) یە (...)

لە کەوتنە خوارەوەی زمانەوە

وشە وشە کۆدەبنەوە

بە درەختی روانینەوە چرۆ دەکەن

دەبنەوە بە سوپایەك لەجوانی رۆح

ئەسپی شەترەنج لەقەندیلەوە دەجولێت

شارای هەنگی شۆڕش فەزایان گرت

مێژوویەك لەنا مێژوو تۆمار دەبێت (..)

****

گۆچانێك ڕەمزە بۆ نهێنی پشتە مێژوو (...)

ئاوێنەی کۆجیتوی هەزار شەوەو یەك شەوەیە

ئەلیازەو ئۆدیسەی زەمەنی گرێی زانستی

وێرانە خاکی بابردوو

هەزاران ڕۆمانی هەناسەیی تیایە

ڕەنگاڵەی شیلاوگی ناو قۆڕاوو تاشەبەردو

خوێنی دامێنی کچانن!!

فۆتۆی وشەو قیژەو هاواری تێکەڵە خۆڵو

فەزای ناشێوەیی دەست و قاچ و کەللە

کەوتنە خوارەوەی زمانی ساوا لەمەمك...

ڕۆحی فڕیوی سەر لەپی دەست!!

شوشەی دارستانی تێزابی ڕۆح

ئەو مرۆیانەی رۆبۆت شەتڵیان دەکردن (..)

***

زەریای وێنە شەپۆلی دوای بونی دەرکرد (...)

شارای پەرتوکی وێنەیی لەچاپ دران

بە واتاو پیت و حەرفی عیبری

زمانی بیرکاری دۆژەی رۆحن

وەرگێڕانیان لەسەر ناکرێت!!

وێنەی پێشبینی هەستو نەست

ئاماژەی قسەی شۆراوەی دەروون

وێنابوونی وێنان بەوێنەوە

جگە لەرەمزی لەخاچدان

خوێندنەوە بۆ وشەو حەرفی ناکرێت!!

وەك گڕوگاڵ و پێكەنینی شێت و وەلی

دابڕانی وشەی خەیاڵی فیكرو نەست (...)

***

ئەم وێنانە وێنەی وێنەكراوی وێنەن (...)

لەسەرابەوە چاوشاركێیان بۆ سەراب دەكرد!

تیشكیان لە ئەستێرە ڕەشە دەدا

بەشارای هەزارەها بانگەشەی مەرگ

بەخشەو چرپەی مرۆڤەكانی پشتە مێژوو

بوون بەزمانی ڕۆحو دڵی تواوەی تێزاب

تەنیا لەقیامەتی حەشاماتا دەخوێندرێنەوە (...)

***

لێرە ئەفسانەی هۆمیرۆسی عەکس بۆتەوە(...)

مەلحەمە لە حەقیقەتا دەنوسێتەوە

ئەوە ماجەلانی زەریای تۆفان وتار دەدات:

من بیردەکەمەمەوە کەواتە من هەم

فلمێك بەکۆڵیەوە شەپۆل دەدا

دوو مۆم ناونیشانی فانوسی سیحری زەمەنە

عومەری خاوەرو کۆرپەکەی!!

فەزای دەستو قاچ و مەچەك تێکەڵ

پەخشی روانینی مەحشەریان سازاندووە(..)

دەنگێگ گۆی زەوی دەهەژێنێت:

مام جەلالە داینەمۆی مێژووی هەڵگرتووە

هەڵەبجە.. هەڵەبجە (...)

***

کێ ناسنامەی ئەم بورکانە ئەتۆمییەی لایە؟!

خەردەل و روانین بەمانگەوە تێکەڵ کران

دەریاچەی خوێن شەپۆلیان دێت (..)

ئەوە مێژوی کوردە لەچرکەی مێژوو بڕا

وەکو ئاپوڕای کورە هەنگی بوون

لەفەزای ناشێوەییەوە بیری مام جەلالیان تەنیووە

لەهەر شارێك رۆمانێکی لێ چاپ دەکات

بەناو گەردەلولی بیابان و

شەپۆلی زەریای ناکاتەوە

دەڕوات .. دەڕوات

نەتۆفان رێی لێدەگرێتو

نەشەپۆل و تەکنەلۆژیا

فلمی ڕێبوارانی (با) بۆ جیهان پەخشدەکات (...)

***

بەندەری بونەوەر زریان و گەردەلول گرتی (...)

سەرابی پرچ و وشەو گڕوگاڵی ناو (با)

بەزمانی دەرونی بانگەشەی ڕۆحی تواوەوە

پۆل پۆل فەزای ناشێوەییان سازاند

لەتیشکی ئەتۆمەوە وێنەیان خولْقاند:

مام جەلال ناسنامەی نەتەوەی لەکۆڵایە (..)

***

ڕۆح فەزای کراوەی بوون نەبوونی پۆشییەوە (...)

هەزاران دەنگ بەگڕوگاڵ بانگەشەیان دەکرد

ئێمە کاراکتەری زەریای ئەم فیلمانەین

بەم فانۆسە سیحریانەوە بۆ کوێ .. بۆ کوێ؟

وشەو زمان بوون بە وێنەی هیرۆکلۆف

وێنەی یاخی لەفیکر دەشۆنەوە

کەشێوەی گۆڕستان و مەحشەری شەهیدن

بانگەشەو دەنگ رەمزی خۆریان دەگرتەوە(..)!!

***

ئێستا مام جەلال دوا تابلۆی شێوەکاری بوونە (...)

وەك تریشقە هاواری جیهان رەنگ دەکات

چەقۆی ئیسماعیلی خستۆتە سەر ملی

بەدوا وشەی مەرگی عاشقانەوە

دوا قومی ژەهری سوقرات دەخواتەوە:

من نوێنەری گەلێکم لە ئەتۆم

خاكێك لەپێستو قژەسەر

نیشتمانێك لەئێسكو مۆرەغە

من جەلال تالەبانیم وێنەی ئێوەم

بیردەكەمەوە كەواتە من هەم (...)

***

ئێستا ئاسمان دوو ئەستێرەی دوانەییە (...)

عەرەفات و مام جەلال لەفڕۆكەدان

بە ئامارژە كۆبونەوەیان ئەنجامدرا

تۆ بۆ روسیا و من ئەمریكا

پیرەمەگرون لەگەڵ كۆڕەوا وێنەی گرت!!

ئەوە ژنێكە ساواكەی فڕێ دایە چەمێكەوە

قوڕاوێك بەشیلاوگ رەنگاڵە بوو

مندالێك لەبرسا مرد!!

فڕۆكە هەموو دەنگێكیان لەقوڕاوا كوژاندەوە

عەرەفاتیش غەزەو ئەریحای مۆركردەوە (..)

***

دەنگێك ئێستا جافایەتی پڕكردووە (...)

مام جەلالە گۆچانەكەی راگرتووە:

نوێنەری ئێوەو ئەوو ئەوانەی دواترم

لەمێژووی دوای مێژووەوە كەوتومە خوار

لەزمەنی دوای نازەمەن

پەرتوكی كوژاوە دەنوسمەوە

ئەو وشانەی كەرەنگی ئیوەیان كێشا

كەشتی موسا دەهێنمەوە

بەپێستی جەستە دەیپۆشم

شمشێری زامی ئەسکەندەرم دۆزیەوە!

لەپانۆرامای کۆجیتۆدا بیردەکەمەوە (..)

لەو ساتانەی کەبیرکردنەوە مەحاڵ بوو

ئەو رۆژانەی عەقڵ لەبیرکردنەوە یاخی بوو

لەو مانگانەی وێنەکانی بیر سوور ببون

ئەو ساڵانەی خۆر رەمزی شەهیدی هەڵگرتبوو

ئێستا هەموو رێیەك پەلکەزێڕینەی ووشەیە

سەفەر دەکەم بۆ ناو یۆتۆبیای مەرگەسات

لەخومخانەی مێژووا فلمی مەرگ دەشۆمەوە(..)

من بیردەکەمەوە کەواتە من هەم (...)!!

***

3

ویستم لەم کۆتاییی مێژووەوە بنوسمەوە (...)

بەو زمانەی لەکەوتنە خوارەوە دەردێت

بەو وشەو حەرفو رستەو شێوازانەی

بەدەنکی هەنگەوە ببونە راداری رۆح

رەنگی وەك کەتو ئاڵو وا

وەك تۆفانی سیبریای قەندیل

وێنەی تۆڕی هەناسەی کەرکوك و

جەبەل حەمرین لەموگناتیسی ئەسیری

فۆتۆیەك لەتیشکی ئەستێرە رەشە

لەدرەختی گەلاَ رۆحی سەر لەپە دەست

فۆتۆی چیای سەرابی عاشقان و

دەشتی کشتوکاڵی شۆڕش (...)

دارستانێك لەزمانی ئێزگەی کوردستان و

زەریای مێژوو لەنا مێژوو

گۆڕێك لەشوشەی شکاوی منداڵی و

لەفۆتۆناتی فیزیایی

بەمووروی ئاوداری مێژوو

ببنە وێنەی ئەوساتانەی لەناو تۆفانی گەردەلول

پەنجەت دەگۆڕا بە قەڵەم:

لەسەر پلە پەیژەی مەرگ نوسیت:

مافی چارەی خۆنوسینە بۆ کوردستان (..)

***

ئاوێنەی منداڵی جاك لاكان فەزای پۆشی (...)

بلیار پارچە شوشەی لیَ بووەوە

هەر تەڵزمێك رەمزی من و تۆو ئەوو ئەوانی گرتووە

هەر پارچەیەك مەلحەمەی زەمەنێك بوو

گەردەلولی فەلسەفە کۆی کردەوە(..)

***

ئەوە رەگێکە هەزاران چیرۆکی لا تۆمارە (...)

دەڵیَ: لێرە ئێزگەی عێراق کرایەوە

ئاوی دیجلەو فوڕات لەمام جەلال حەرام کرا

لەسەر پلە پەیژەیەك بروسکەی کرد:

هەزاران کورە هەنگی مێژوو دەوریان دا

لەگەڵ زایەڵەی ناکاتە مێشکی پڕ بوو

ئەسپی شەترەنج کەوتە جوڵە!!!

***

زەمەن بەئاوێنەی فەلسەفەوە وردو خاش بوو (...)

شەترەنج لەگەڵ ماجەلانا چووە ناو ئاو

پەیژە بوو بە وێنەی کۆشکی کۆمار

کۆبونەوە لەگەڵ جۆرج بۆش

رەنگی کریملن لەگەڵ پۆتین

ئەوە دوا ئاپورای زیندەخەوی منالییە

خەوی یوسف بوو بە زەمەنی فەلسەفە

ئاوێنەی کۆجیتۆ فەزا پۆش بوون (..)

***

ئێستا ساتی کۆکردنەوەی پارچە ئاوێنەی مێژووە

وا بەروانینی دیجلەوە قەڵەمەکەت دانایەوە

فەرمانی سێدارەی سەدام حسێن

بەبێ ئیمزا گەڕایەوە ؟!

فەزاو وێنەو روانین هێلکەیەکی ئاوێتەیی

هەورو مەرگ فەزای فۆتۆنی فیزیایین

لەگەڵ تەقینەوەی هەسارەدا تێکەڵاو بوون

بەلێکدانی فۆتۆنەوە دەکەونە خوار

زمان لەنەبونی بونەوەر دادەهێنن (..)

***

لەم دۆژە سارایە فلمێك هەیە (...)

رۆمانێك کلیلو قفڵی مێژوو

روداوی چیرۆکی بورکان

تراژیدیای ملیۆنان مینی بێ ناونیشان

لەم تاریکخانە ئەبەدیەدا تیشك نیشانەیە

بلوێنان وێنە دەشۆاتەوە

وێنەی تراژیدیا گەنجینەی ئەستێرە خاوەیە

هەزاران فلمی پشتە مێژووی شۆریەوە

بۆ نمایشتی چەرخی بیستو سێ (..)

****

ئێستا ئەستێرە فیزیای گەردون پەخش دەکات (...)

پاپۆری مێژووی سور پێستی ئاسکە

له زەریاوە بۆ ڕێی تونێل

لەهەوروەوە شێوازی باران و گڕوگاڵە

لەبروسکەوە مۆسیقای مەرگەساتی تابوتێکە:

مێژوو بۆتە کفنی شوشە

سروشت تابوتی فەلسەفەی مەرگ (..)

***

ئاپورای باڵندەی کۆچ گەڕانەوە (...)

وێنەی هێلۆگلۆفیان سازاندووە

تابوتێکی شوشەییە

لەسندوقی دە راسپاردەکەی موسا

یاسای قوڕینەی حاموڕابی

لەبیری کنفۆشسی و گەریدەیی بوزا

لەخاچ و ئازاری مەسیح

لەرەمزی کفن و بەرگی غاندی

بەوشەی عیبری و گڕوگاڵی عاشقانە

نوسراوە مام جەلال (...)

***

4

ئێستا زەمەن لە نغرۆ بون و نیشانەوە تەریب بووە(...)

سروشت بەرەنگی ئاوەوە وێنای دەکات

کۆلێژی ماف لەپەنجاکانی بەغدادا

نیگایەك تیشکی بڕیوەتە دۆڵ وچیا

ئێستا خەوی یوسف لەقەندیلە

دارستانی شۆڕشگێڕی سەوز دەکات

بەشەترەنجی (تەکنۆ پێشمەرگە)ەوە

ئیڤیلی بیر بەجیهانەوە تەریب بوو

نهێنی شەوو رۆژگاری رێبوارانی مەرگ دەبڕێت...

***

ڤیستیڤاڵی شەترەنج جوگرافیای قەندیلی گۆڕی (...)

ناپلیۆنی وەزیر جولاً (..)

مام جەلال ئەسپ

سەرۆك كۆمار قەڵای هێنا

مام جەلال ئەسپ

ئەسپی مێژوو سارای بیرەوەری بڕی

ئەسپێك لەفلمی جەنگی واقیعی

لەتەكنەلۆژیاو بوون یاخی

ئەسپی زەمەن بەتونێڵەكانا سەفەری كرد

زەمەنی قفلً كرایەوە

مام جەلال بەئەسپێکەوە کش دەکات (..)

***

ئەوە تابلۆی گەردوونییە وێنا بووە(...)

ناو زەنگی خستۆتە دەریای مردوو

بانگەشەیەك وێنەی عومەر موختارە

لەگەڵ گەردەلولی لما ئەسپی ون بوو

کچانی نیل بەگەڵای بوردیەوە هاتنەوە

مێژووی خۆی و ئەسپەکەیان نوسییەوە (...)

***

ئەوە فۆتۆی عەرەفاتە لەفڕۆکەدا..!

خانۆچکە بۆ قودس و کەرکوك دروست دەکات

جەمال عەبدولناسر پەنجەری کۆشکی کردۆتەوە

وشەکانت لەلۆمۆندا بەبینینی تەریب دەکات

بەتیشکی چاو فرۆکەخانە گڕ دەدا

ئەوقورعانەی عەماشو حەسەن بەکر سوێندیان پێخوارد

بەڕێی قاچاغی سوریاوە دەتخوێندەوە

وەك ئەو ساتە نیشانەبوو..

ئەوەیش ئاپورای سلیمانی رۆژی رەشە

زمانی شار لە هوتافێکدا گرمۆڵە بوو:

نوێنەرەکەی بارزانی مام جەلال تاڵەبانی

ئێستایش زەمەن لەخۆیدا پێچرایەوە

دەبلێ بۆش و هەموو عالەم

فلمی شیمیا باران دەبیننەوە!!

رێگای درێژی تۆڕی ئامارژە کورتبۆتەوە

قەلاچوالانیش گەلای فەلسەفەی مەرگ سەوز دەکات

***

لەم مەحشەرە وێنە بیرەوەریی دەشواتەوە(...)

نیشانەی درەختی خوێن سەوزە

گەلاّ بە کەللە سەر وێنابووە

فۆتۆی ڕاڕەوی دۆژەیە

درەختی زمان بروسکەی بیرەوەریە

گەلاّ بەدەم خەزانەوە بۆتە فلمی ناکاتە

کۆنگرەی لاوانی چین و پۆلۆنیایە

گۆدۆی کورد لەسیبریاوە سیبریا دەبڕێت

سیناریۆی مێژووی بەخوێن نوسیوە

کلاّو ڕۆژنەیەك کرایەوە

جیهان بە دەنگێکی خەفە هەژا!!

نوێنەری نەوەی خۆر جەلال تاڵەبانی

دەنگی جوگرافیایەك لەتونیلی بیرچونەوە(..)

***

لەو رۆژەوە رەمزی شێوازەکان گۆڕا (...)

ملوانکەی رەمزی شۆڕشی سوور

نیشانەی شەهیدی ناوەختەی کێشا

بوو بە گەوهەرو مرواری

خرایە ملی دابان

لە رێبەندانی سیبریای خوێنەوە

بوو بە پەلکە زێڕینەی زەمەنی نادیار

یەکەم دایك بەزەنگێکی ناکاتەوە کردیە ملی ..!

بوو بەکشتوکاڵی شۆڕش

گەڵای هەزارانی سەوز کرد!!

***

سیبریا خاکی رۆحی تواوەوەی پێکهێنا (...)

گەردەلولی زەمەنی سفری گێڕایەوە

خاکیك لەبۆنو بەرامە

لەعەتاری گەردوونەوە بوو بە تابلۆ

لەبزیسکەی چاوی برسی

گڕی کوژاوەی سەرە مەرگ

لە هێشووی ئاوسی زوخاو

ئاوێتەی هەناسەی شیمیا

بۆنی زەیستانی بەر رەهێڵە

عارەقەی گۆی مەمکی بەر گڕو بۆسۆ

تەزووی عیشقی تەکنەلۆژیای خەوو خەیاڵ

روانینی مناڵێك بۆ دوارۆژ

تینوێتی بریندارێک

گڕو ئاسۆی دوو عاشقی دابڕاوە

بۆنی برسێتی ڕۆح بۆ ئازادی

لەقەندیلا بوون بەبۆنی عەتاری بوون

فەلسەفەی مەرگیان نەخشاند

گژوگیاو ڕەگ بە ڕۆحەوە

گوڵ و گەڵاو لاسکو لالە

بەبۆنی خوێن و عارەقەی وشک

بە پەیکەرەوە گەنجینەی بۆنیان ژیانەوە

بۆنێک لەمام جەلالەوە فەزای پۆشی

دۆشاوی بۆن جوگرافیایان ڕەنگ دەکرد

قەندیل لە قوتوی عەتاریەوە

دەبوو بەخومخانەی بۆنی نازەمەنی مێژوو (..)

***

ئێستا ئێشکگری فەلسفەی مەرگی ئەڤێنم.....

بەتامی تینوێتی رۆح بۆ تێزاب

سەوز بوونی عارەقی کرێکارێك

ئەم ساتە روبەرەکان دەچنەوە یەك (...)

پانتایی تەسك دەبێتەوە!

فەزا تاریك دادێت!

جیهان لەخۆیدا خۆی دەخواتەوە

پرچی ئایشەو فاتمە فەزای پۆشیوە

مەلی گەردون کەوتنە سەر زمانی مەرگ

کەرکوك بوو بەستونی کێوی تور

بە کاریزمایەکەوە قفڵ بوو

بەوێنەی بیرەوەریەوە کرایەوە (...)

***

کەرکوك بورکانی خەففەی تەقاندەوە (...)

بوو بە موگناتیسی پەیکەری (مامە) لە قەلاّ (..)

فەزا بەهێزی وێنەییەوە زمانی گرت:

من جێماوەی مێژوویەکم لەخوێنی سوور

قوڕێك کە فەیلەسوفان شێلایان

پەیکەری هونەرمەندانی سریالیم

ئەوێنی عاشقانی ڕێگای خوێنم

نیشتمانێك کە نامۆبوون بونیاتی نا

گیای نەمری گلگامشم

چیای بیروباوەڕی شۆڕش

سیما و بالاّم مام جەلالە

خاکم لە جەستەو خوێنیەتی

رەنگم رەنگاڵەی هەوێنی رۆحی شەهید و
مۆسیقای ئازادی و تەکنۆ شۆڕش (...)

***

بابەگوڕگوڕ دەنگی سەدەیەکی تەقاندەوە:
بڵێسەم روانینی مناڵێکی سەرەمەرگ و
پێشمەرگەیەکی خوێن گرتوو
شۆڕشێکی خومخانە خوێن!!
گەلێك رۆحی لەسەفەری ناوەختە بێت
لەو دیوو نیشانەی بوونەوە لەدایك بێت
ئەوە تەنیا زەویەکە هێشووی رەمزە
ئاوی نیشانەی نەمری
نازناوێکە بەزمانی باڵندەوە ناو نراوە
پێشەواکەی مام جەلالە (...)

***

فەزای کەرکوك بەگۆچانی فیزیاییەوە شێوەی گۆڕا

(...)

بووە بەپانۆرامای دڵێك!

کەرکوك قودسی کوردستانە

ئێستا ئەو ساتەوەختەیە (مامە) گۆچانەکەی دانا!!

ئەو نەخشەیەم لەئەنجومەنی عیراقا (..)

شاخی هێنایە ناو پایتەخت!!!

ئەو جوگرافیایەم کە لەناو دڵیەوە دەگڕا

بۆ کوردستان و بۆ کەرکوك (...)

***

روباری خاسە شەپۆلێکی ئەزەلی دا:

تنۆکەم رەنگی مام جەلالە

شەپۆلم روانینو هێزی شۆڕش

گەر کەرکوك دەمامك بکرێت

ئەو رۆژە نویٚ دەبێتەوە

کە بەجوگرافیای کەرکوکەوە

ئەنجومونی حوکمی شێت کرد!!

ئێستایش قوڕ و توانەوەو هەوا

وێنەی مام جەلالی تیایە

هەموو روخسارو روانینێك وێنەی ئەوە(...)

*

5

ویستم ئەم ژانرە بکەمە تۆپی ئەدەب (...)

هەزار شەوەی بلوێنان شەو!

لەگەڵای (با) یا سەوز ببێت

هەموو وشەیەکی خنکاو بهێنمەوە

ببێتە فلمی پێکداداني هەسارەیی

لە قەندیلا رەمزی ئەسپی جەنگی (با) بێت

بەرۆمانی شەڕو ئاشتی تۆلستۆوە تێکەڵ ببێت

نەخشەی رەمزی نهێنیەکان تۆمار بکات (..)

***

ئەسپێك کەناپلوێنی خستە خوار(...)

کەسەلاحەدینی بردە قودس ؟

ئەسپی گەردەلولی عومەر موختار

ئەسپی تۆڕی ئامازەی جیهانێتی

ئەسپە جیهان بڕەکەی سولەیمان

بەرەو کۆشکی بەلقیس بفڕێت

ئەسپی زەمەنی سوارچاکی رۆمان نوسی و

سینەماو فەزای درامی ..

ئەسپی تەکنە شۆڕشی مام جەلال (..)

***

ئەسپ لێرە لەخومخانەی فەلسەفەیا شۆڕایەوە(...)

لەفانۆسی سیحری مەرگەساتا أ

لەداستانی یانزە سوارەی مەریوان و

ئەسپی رائیدی عەبدول رەحمانی عەوفەوە

بەتیژڕەوانی زەریاوە رۆحی ون کرد!

چووە سەر تەختەی شەترەنجێك

باڵی ئەفسانەی کردەوە

گوتی: من پاشماوەی داستان و رۆمانی بوونم..

من نیشانەی زەمەنی فەلسەفەی مەرگم..

لەشۆڕشی سەوزی قەندیل ژیامەوە (..)

***

ئەسپ لەبیرەوەری تۆفانەوە فاکسێکی کرد:

کوتی: ئێوه کێن و ئێره کوێیه؟

کێ مێژووی لەناو مێژوودا لەبیرماوه؟

من لەدەفتەری بیرەوەری شوانێك نوسرام

بەتونێلەکاندا سەفەری کرد

لەئەفسانەی ئەتۆمەوه لەدایك بووم

ئەسپی ئەسکەندەری مەقدۆنیم

کاتێك جەنگی خستە ناو ئاو

منی دایە دەست رەشەبا (...)

***

ئەسپ گوتی: من جێماوەی عاشقانم

کاتێك عەشق کۆتایی هات

لەئەستێرەی کافرۆشیەوه سڕ کرام

له قه‌ندیل که‌وتمه خواره‌وه

رۆمانی سه‌فه‌ر کۆتایی نه‌هاتبوو

بووم به ره‌مزی ئه‌سپه‌کانی جه‌نگیزخانو

خودا کۆمه‌ڵه مه‌ڕێکی نارد

له‌وێرانه خاکی حه‌قیقه‌تا بوم به شه‌تره‌نج

له‌م قه‌ندیله که‌وتمه جوڵه

ته‌خته ته‌نها منو مه‌لیکو شه‌ش سه‌رباز

ده‌یان شه‌تره‌نج به (ته‌کنه یۆتۆب)1 که‌وتنه یاری

مام جلال بۆ تۆفانی شۆڕشگێڕی منی جوڵاند (..)!!

***

ئه‌و رۆژانه فه‌زای ئه‌م دره‌خته سوور بوو (...)

ماوو لینین و هۆشی منه له‌گه‌ڵمان بوون

رۆژێك چه‌ند كه‌نجێكی شاری هاتن

گوتیان: کێتان مام جەلالە؟

بمانکاتە سەربازی شەترەنجی بوون

یەکەم جوڵەم ئەو ساتە بوو:

ئەوان رۆحیان لە سەر دەستیان راگرتبوو

قەڵایش لەکەڵ با (یا) تێکەڵ بوون و

یەکەم وتاری مام جەلال پەرشکرا

چیرۆکی گەڵای رۆژی رەشی

لەسەر بەردی چیای قەندیلا تۆمارکرد (...)

***

ئێرە کوێیە؟ نیشتمانێك بوو لەکوێری (...)

خاکێکی دۆزە میکرۆسکۆبی فیزیایی

بێ دەروازەو کلاَورۆژنە

سیبریایەك رچەی لیَ كشا بەرەو خۆر

سەفەری مەرگی ریٚبواران بوو

بەشارای میرووولەوە بوو بە ناوزەنگ

بوو بەئەفسانەی مەحشەری

لیٚرە رۆژنامە بەهەناسەوە چاپ دەكرا

خویٚن دەبووە چرا فانۆس

لیٚرە كەسیٚك ببووە ئەفسانەی رۆح

لەسەرگەلاَو بەردو دارو پەڕ نوسرابوو

ئیٚرە هیٚلَی رەنگالَەی گەردەلولی پیٚشمەرگەیە

بە مام جەلال و یەكیٚتی ناو نراوە (..)

***

لەگەلْ شویٚن هەنگاوی مەرگتا هاتم (...)

تا داستانێك بنوسمەوە مێژوو ببڕێت

بە دابان قەندیلەوە تەریب ببێت

وەك چیایەك لەناو دڵی عاشقانا

یا درەختێکی سیدرەیی لە جەستەو ڕۆح

بێشکەو گۆڕی نیشتمان بێت

کفنو بەرگی لەمۆسیقاو ئۆپێرا بێت

بە دەم کۆچی باڵندەوە کۆرس بکەن

ئەو داستان و گۆرانیانە بڵێنەوە

لە زمانی ژن و گروگاڵی مناڵانە

کەبەوشەی یەکێتی و مام جەلال

فەزای ڕۆژانی غوربەتیان دەدوریەوە (..)

***

ئەم درەختە ڕۆحی ژنێکە لەگەرمیان (...)

لە سەمای مەرگەساتی ئەزەل

بەکەتیرەی تفی زمان گۆرانی گوت

لەگەڵ دوکەڵی شیمیایدا سەمای دەکرد

بەسرودی ئەی رەقیبەوە مۆمیا بوو

چاوێکی لەسەر لێوی ساواکەی و

بەوی تری توانەی رۆح و جەستەی (..)

***

شەپۆلێکی یاخی فەزای ئەم ساتەی گرتووە(...)

یاخیە لەبونو بوونەوەر

لەویژدانو پێنج هەستەکە

کێ وشەی لێوی کۆرپەیەکی لەبیرماوە؟

یا وێنەی هەناسەو دەرون؟

کەوتنەخوارەوەی لێوی ساوایەك لەمەمك

لەسەر تەرمی ژنێکی شاخ ؟

کێ زمانی شیمیا باران وەردەگێڕێت؟

کێ دەتواتێت وێنەی ئاخێك بگرێتەوە(...)؟

***

درەختێك حیکایەت خوانی زەمەنە (...)

گوتی: ئێرە فەزای پەخشی یەکێتی بوو

مام جەلال پانۆرامای شۆڕشی دەکرد

ڕۆژێك شەترەنجەکەی ریز کرد

لەگەڵ هەواڵی ئێزگەکان مووی کرژ بوو

نامەیەکی بۆ ئەمریکا دەنوسیەوە

پێشمەرگە وەك کورە هەنگ دەوریان دابوو

لەپڕ کەوتە زەریای بیرکردنەوە(..)

لەسەر شەترەنجەکەی مات بوو

بەشەپۆلی گەردونەوە ئەسپی جولاند (..)

***

درەختێك لەنازەمەنەوە هەڵتۆقی :

من هاو بیری مام جەلالم (...)

من کۆجیتۆی زەمەنێکی دەنوسمەوە

ئەو رۆژانەی دەچوو بۆ چین

گوتی: دەچم بۆ لای نەوەکانی ماوتسیتۆنگ

پەکین بە گۆرانی شۆڕشی سوور داخرابوو!!

لەناوزەنگو قەندیلەوە دەهاتە گوێی

تادەوڵەتێك بەئیسك و خوێن پێك بهێنیت

بەئاگری (با) وە مۆسیقایەك لێدەدرا

نیشانەی دەخستە فەزای روانین

هەشت پەرتوکی ماوتسیتۆنگ پێچرایەوە:

دەوڵەت لەم وشانە دروست دەکرێت (...)

***

پەرتوکی سوور سێبەری منی پڕکردبوو(...)

گەڵاو لق و پۆپم وشەی سوور بوو

فەزای جیهان ترس و گومانی هەڵدەڕشت

واشنتۆن و مۆسکۆو چین و بەرلین

فلمێکی دیکۆمینتی مەرگ پێشکەش دەکرا

هەوا وێنەی جیابوونەوەی کەللەو رۆحی دەدایەوە

گەڵا خوێنی رەنگاڵەی کچانی دیل

زەمەن تراژیدیای مەرگی پێشمەرگە (..)!

***

درەخت گوتی: فەزا تاریکخانەی وێنەکان بوو(..)
مام جەلال وینەی سڕاوەو کوژاوەی دەشۆریەوە
ئەو حەرفانەی لەهێزی باوە دەهاتن
ئەو وشانەی لە خۆڵا کوژابوونەوە
دوا سات نەخشەی زەمەنی تێکەڵ کرد
ئەسپی شەترەنجەکەی جولاند
هەزاران وێنەی تەوژمی کارەبایی دەهاتنەوە
ئەستێرە رەشەیان مۆر دەکرد (...)

***

یەکەم زەنگی شۆڕش ئەستێرەیەك کشا (...)

دارستانێك بەرۆحی تواوە سەوز بوو!!

مەڵۆی جەستە پەرژینی بوون

کشتوکاڵی شۆڕشێك بەخوێن و عارەقە دەکرا!!

سرودێك ناوەزەنگی گرتەوە

بابەگوڕگوڕ بەبومەلەرزەوە لەرزی :

(لەقەندیلی سەربەرزەوە وەڵامت بۆ دەنێرمەوە

هاوڕیان توخوا هیمەتێك رەنگە ئیتر نەتبینمەوە)

***

تیشکی ئاوێنەیەك لەبەردەوە رەنگی هەڵگرت...

تاشەبەرد بو بەفۆتۆناتی فیزیایی

خولی ئەستێرە زەمەنی ئاوێتەی پڕکردەوە

دوا ئەستێرە لە سێی دەی دوهەزارو حەڤدە

فۆتۆی مێژووی شۆڕشێکی نمایشت کرد :

سەرەتاکەی نامەو وێنەو شێوەی بەرد بوو(..)

***

بەرد زمانی لەبێ زمانی تۆڕی ئاماژەوە هێنا (...)

قەندیل بوو بە پانۆرامای زمانی باڵدار

کارگ رەمزی ژیانەوە!!

بەئەستیرەی گەڕۆکی گیان فیدایی

بڵێسەی گەیشتە بۆشایی!

چیا بوو بەرەمزی دایک..

قۆزاخەی کۆرپەو تۆو رشتن!

کەڤ برسێتی و مردنی شیتەڵ دەکرد

بەبیری (تەکنە شۆڕش) ی مام جەلال

جوگرافیایان رەنگاڵە کرد (..)

***

ئەسکەندەر لەسەر دیجلە راوەستاوە(...)

چاوەڕێی شۆڕشی بەردە

بۆ تفە وشکی ساوایەکی بەر گەردەلول

کەلەلەچکی دایکیەوە داچۆڕابێت

لەگەڵ شیلاوگی سەربەردێکی بەجێماوە

برینی تاعونی عیشقی مەرگەساتە

چاوەڕوانە زەمەن بچێتەوە دواوە

ئەسپەکەی بۆ بگەڕێتەوە(...)

***

حامورابی یاسای قوڕینەی نوسییەوە(...)

(زیۆس و ئەسینا)ی نارد بۆ ناوزەنگ

بۆ سڕینەوەی سڕاوەکان

نوسینەوەی کوژاوەکان (...)

***

ئێرە ناونیشانی زەمەنێکە لەتفی هاڵاوی برسێتی (...)

ستالینگرادی مێژوو بچڕان!!

ڕێگاکان لە تیژەڕەوی ئەسپێکەوە

کورت دەکرێنەوە بۆ قەندیل (..)

***

سوپای فیرعەون لەسەر نیلا ریز کراون (...)

ئەوە گۆچانی موسایە ئاوی بۆ کراوە بەخۆڵ

گۆچانی فەلسەفەیش خەتی راستی بڕی

لێرە نیوەی جیهانی دیاری کرد

ئاوێنەی فەلسەڤ سوڕایەوە

ئەوە مام جەلالە لەسەر بەردێك

لەقەندیلا کش مەلیکی کۆمار دەکات

ئەسپەکەیشی لەزەریاوە

بۆ قەندیلێکی تر دەڕوات (...)

***

6

لەم کۆتایی مێژووەدا ویستم داڕنی ژیان بکەم (...)

لەگەردەلولەوە رۆمانی پشتە مێژوو بنوسمەوە

یا دارستانی ئەفسانەیی نیاندەرتاڵ

ئەستێرەی بیرەوەری بشواتەوە (...)

واقیعو بونو نەبون تێکەڵاو کات

لەزمانی کۆست و شیوەن و هاوارەوە

تاخنکاوی خوڵە پەتانێی (ئەنفال شیمیا)

ببنە زەمەنێك لەنازەمەن

هەتا مەرگەساتی مۆڵی مێژوو تێکەڵ بکەن (...)

***

لەم کەرنەڤاڵەدا زنجیرەی زنجیرەی مێژوو قفڵە (..)

رۆمانی بیرەوەری بەرد دەنوسرێت

وێنەیەك هەموو جوگرافیای گرتووە

رۆحێك بەتونێلەکاندا هاوار دەکات

مام جەلالە بەرگی تەکنە شۆڕشی پۆشیوە:

شۆڕش... شۆڕش...

***

تەلیسمەکان درێژدەبنەوە بۆ کۆتایی!!

زەنگێك دێت لە کورە هەنگی جیهانەوە:

مام جەلال کاتژمێر سفره

مەرگی شیرەخۆره مێژووی نەخشاند(...)

***

ئەو زەنگانە بوون بەمێژوو لە مێژوودا (...)

وەك شارەهەنگی گۆی زەوی

لەژێر درەختی سوورەوە دەهاتنەوە

جوگرافیای گەردونیان نیشان دەدا

زمانی هەنگو کوترو ئەژدیهاو ئادەمی

لەکۆجیتۆی مام جەلالا وەردەگێڕدران

لەزەریایا جامانەکەی دەکردەوە

ئەو ساتانە دەپێچرانەوە بۆ فەزا

بەوێنەو رۆمانی مەرگەسات ئاوس دەبوون

گەردون لەبێزمانیدا قفلْ دەکرا (...)

***

قەڵەم لەو وشەو حەرفو رستانە نامۆ بووە (...)
زمانی باوك لەسەرە مەرگی کۆرپەکەیا
یاکزەی جگەری دایك
یا تەزووە مەرگێکی بورکاناوی
لەکەوتنە خوارەوەی عیشقەوە
بڵێسەی دوو دڵی خۆڵەمێش بوو
گڕی چاوی کرێکارێکی کانە خەڵوز (..)

***

ئەو تەزووانە لەسوزی حەرفا تواوە(...)

قەڵەم یاخی لەو وشانە

مەرەکەبی زەریاش وەك خەستە وشك وشك

لاپەڕەی بوون سپی سپی

وەك سەرەتا و کۆتایی بوون (...)

***

ویستم ئەستێرەی خاوی فیزیایی رابکێشم (...)

وێنەی سەد ساڵی رابردو بگرێتەوە

وەکو دوو کۆرپەکەی (قصی)

لە بڕینی پەنجەی لچکاو

لەدڵۆپەی تراژیدیا خوێنی

بەنی ئومیە و بەنی هاشم !!

وێنەی سرپەی کورە هەنگ و گەرا بگرێت (..)

ئەو کاتانە بسڕێتەوە

کە مەرگ لەژیان یاخی دەبوو

گوڵ لە لاسك (..)

***

لەم ساتەدا ئاوێنەی بوون تێکەڵاوە(...)

قولەی قاف زەنگی ناکاتەی خستە لێدان

ناوزەنگ چرپەی گەیشتە جەبەل حەمرین

قەندیل دابان گۆیژەو حەساروست تێکەڵ بون

دەشتو چیاو گردو دەریا پێچرانەوە (...)

***

ڕێکەوتە مێژوو کەوتنە خوارەوەی وشەیە (...)

شەپۆلی تابوتی شوشەی (با) یە

ئەفسانەی جیهان ئێستایەکە لەئێستادا

فەلسەفەکەی بۆلیتزەرە هێلکە لەچی ؟!

هێلکە ڕەمزی دایك و جوجوڵەی کردەوە

دڵۆپەی ئەو خوێناوانەی بەبەردەوە دەنیشتنەوە

ئەو کچانەی بەرەنگاڵە کرانە ژن!!

خومخانەیك لەچاوی برسێتیەوە ڕەگی دەکرد

چیا بەباڵاو دەشت بە مۆرەغە (...)

***

ویستم دەریاچە بە مۆرەغەو ئێسك وێنا بکەم (...)

هەتا دورگە دورگەی ئاوارەیی بگرمەوە

لەتاریکخانەی وێنەوە زەمەن مەرگە

زەریا رۆحی سەرابییە

نیشتمان چووە ناو زەریای بیرەوەری

وێنەی هەناسەی رەشە با

بەناو زەمەنی دورەوە تونێل دەبڕێت

دەبنەوە بە دەسرازەی گڵۆڵەیەکی گەردونی

هەمو شتێك لە رۆحا دادەڕمێت

زەریا بە خۆڵا خۆی دەپێوێت

تۆفانی روانین دەبێتە وێنەی بون و نەبوون

لە هەناسەی باوە روانینی مەرگ دەهێننەوە (...)

***

لەم کۆتایی مێژووەوە ویستم ببمە وێنەکێشێك (...)

جیهان لەرەنگی تاعونا بنوسمەوە

لەو کارگانەی لە قەندیلا هەڵدەتۆقان

بێ نان و خوێ قۆزاخە بوون

ئاوێنەیەك لە پشتە مێژوی خوێن بەندان

فلمێکی دیکۆمینتاری کارگ و مەرگی

بەئەستێرە رەشەوە وێنا کرد

بەگزنگەوە شەفەقیاندا

کارگی هەزاران کاتژمێری ئەم رۆژەیان

لەقەندیلەوە تۆمار کرد (...)

***

رۆمانی یەك شەوو هەزار شەوە سپی سپی (...)

کۆمیدیای هۆمیرۆس گەڕایەوە بۆ دوای ئێستا

برۆمیسۆس لەکافرۆشیدا وێنەی هەڵگرت

زنجیرەی زنجیرە لە تاشەبەردا تۆمار بوو

لەزمانی لۆگۆسەوە نیشاندرا

لەتونیلی رۆژگارەوە هەزاران بانگەواز دەهات

بریسکەی ئەتۆمیان دەدایەوە

نەخشە نەخشە دەهاتنەوە رۆحو جەستە (...)

***

ویستم سرودێك دابنێم تیکەڵ بەزمانی گۆڕەشار (...)

بەئیحای مەرگو وشەی تواوەی ناو گەرو

بەزمانی فلیقانەوەی مێرولە

کەوتنە خوارەوەی هەرەسی بەفر

لە ئیحای شێوەو دڵداری چیا و چیا

مۆسیقایەکی تێکەڵەی ئاوازی رۆح

هاواری یوسف لەبیرەوە دەربهێنێت

بیانخاتە گەروی هابیل

قابیل ببێتە سیانزەهەمین کوری یەعقوب

ئورشەلیم بگەریتەوە بۆ پێش موسا

داود هەیکەلێکی تر بینا بکات

خوێناوی دێجوری رۆژگارەکان بسرێتەوە

***

روداوەکان بون بە ئاوێنەی فەلسەفی

زمان لە رۆح و عیشق لە دڵ

زەمەنێك نەبووە فەلسەفەی مەرگ؟

ئەو رۆژانەی بەئەستێرەوە وێنا دەبون

ئەو ئاکرانەی لەگەروەوە دەهاتنە دەر

ئەو کەفەی لەسەر زمان دەبوو بە هەویری وێنە (...)

***

لەم کۆتایی میژوەدا ئاوێنەکانم کۆکردەوە..

ویستم تەکنەلوژیا لە زمانەوە دابهێنم (...)

هەسارەیەك لەحەرف

نیشتمانێك لە جوانی دڵداران

ئاسمانێك لە جاجمی مەرگی وەلی

زەویەك لەتابوتی فەلسەفە

هەواو فەزایەكیش لەرۆح

تابوتو گۆڕێكی تەكنەلۆژی بهێنمە ناو دەباشانو

رۆحت بگێڕێتەوە بۆ گلگامش

زەمەنی ئەسكەندەر بێنێتەوە

پۆپەشمینی مەرگ مۆمیا بكرێت

ببێتە تارایەك وەكو ئەمڕو

هەتاوێك بو ئازادیو

هەورێك بۆ ئالأی نیشتمان (...)

***

ویستم تابلۆی سەربازی وون بنەخشێنم

فیشەکی شەهید ئارامت بۆ بێنمەوە(...)

گۆچانی عەلی عەسکەری

قەناسەکەی مامە ریشەو

ریشەی جگەری حەمە رەش

عیشقە مەرگی تایەری حاجی عەزیز

زمانی سەوزی ئاسۆی دەلاك

سەدان شێری زنجیر لەمل

پۆل پۆل هاوڕیانی مەرگ بچنە قەندیل

رەمزی شەهید لەسەر گەلاو بەرد هەڵکەنن

کۆجیتۆی شۆڕشی بەرد بنوسنەوە

لەرۆحتا وێنا ببنەوە(..)

گۆچانەکەت بۆتە فلمی دیکۆمینتار

لەپێشمەرگەیەکی برسیەوە

هەتا کۆشکی سەرۆك کۆمار(...)

***

ویستم لەم ساتەدا وەك گودۆ بگەڕێیتەوە(...)

لە کۆشکەوە ببیتە داینەمۆی قەڵاچوالان

شاخ و کێوو دەشت بلەرزێت

مێژوو بچێتە ناو سەدەی بیستو سێوە(..)

***

ئێستا کشتوکاڵی شەتڵە گیای فەلسەفەیە (...)

گۆچانەکەت دەخەمە گیای نەمریەوە

لەگەڵ گۆچانی سولەیمان ریزیان دەکەم

ئێستا سەدەی سفری روانینە

زەمەنی ناکاتەی نوسینەوەی کوژاوەیە (...)

***

ئێستا قەندیل چاوەڕێی سیمای مام جەلالە (...)

هەتا وزەی کارەبای رۆح هەڵکاتەوە

شاری روانین مۆم ریژ بکات

پێچەوانەی خەوی ئەخناتۆن بۆ یوسف (...)

حەوت گوڵە گەنمو مانگای لەڕو وشك

حەوتی قەڵەوو سەوز بخۆن

مامە وەرە ئەوە ئەسپ و گۆچانەکەت

خەوێکی نۆیٚ لەکشوکاڵی بوونایە (..)

***

ئێستا فەلسەفەی مەرگ تۆڕی ئاماژەی کردەوە

ئەسپ لەتەکنەلۆژیای مەرگەوە بوو بەرائید(...)

حەوت شوێنکەوتەی شەترەنجەکەیان گرتەوە

لەگەڵ یەکەم جوڵەی ئەسپپێکی تر

فڕی بەرو دوندی توانەوە

هەتا زمانێك لەبێزمانی مەرگ دابهێنێت (..)

***

گێژەڵوکەیەك قەندیلی پێچایەوە(...)

تونیلی خەففەی مەرگەسات کەوتە سەر پشت

دەنگی لانە روخاوو سەربڕاو

هەناسەی رێبوارانی سەرە مەرگ

رەنگی گەلێك بۆ ئازادی

شارێكی فۆتۆییان لەرۆحەوە ژیانەوە(..)

***

شارێك بە شورای چین تەنراو (...)

بەزنجیرەی جودی بەستراو

مێرولەی بوون قۆزاخەی تیا دەكردەوە

خۆڵی لەتوێخی پێشمەرگە

دەریای لەعارەق و خوێن و ئەسرین

هەوا لەهەناسەو گڕو بۆسۆ

شوشەی لەعیشقی دڵداران

كشتوكاڵی لە تەزوی كرێكارو

ئاگری لە بڵێسەی دەروون (...)

***

شارێك لەهەورەوە پەڵەی هێنا (...)

سەوز نوسراوە: یەکێتی

شین: نیشتمانی

سوور: کوردستان

سپی: وێنەی فۆتۆییە (...)

بەگەوهەری شوشە زەریای زەمەنەوە

پیت پیت چەند جارەی رۆحێکی نوسیەوە:

ما

م

جە (...)

لا (..)

ل (.)

2018/8/29

سەلاّح جەلال / خویّندکاری ماستەر/

لەبەشی ئاین و مەزهەبەکان و دایەلۆژی شارستانی زانکۆی

عیراقی لەبەغداد

تەکنە یۆتۆب : تەکنەلۆژیا و یۆتۆبیا

(زیۆس) لەئەفسانەی یۆنانیدا خوای زەمەن.

(ئەسینا)خوای حیکمەت و زانست و هونەر.

لەرۆژنامەی کوردستانی نوی ژمارە 7679 لە

2018/10/3 بەچوار لا پەرە هەموی

بلاوبۆتەوە.گۆڕانکاریەکی کەم هەیە .